

Uppsala kommuns funktionsrättsråd
Minnesanteckningar

Minnesanteckningar Uppsala kommuns funktionsrättsråd

Datum: 14 november 2025

Tid: 9–12

Lokal: Stadshuset, KS-salen

Närvarande

Ledamöter

Tobias Smedberg (KS/OSN), ordförande
Fredrik Larsson (Funktionsrätt Uppsala kommun), vice ordförande
Astrid Mäkitalo (Hjärt-Lung Uppsala Län)
Nina Mohss (HRF Uppsala Knivsta)
Marielle Sandstedt (Reumatikerdistriktet Uppsala län), *deltar på distans*
Måns Högström (Attention Uppsala)
Gunilla Ekholm (OCD-föreningen i Uppsala län)
Hans Richter (Neuro Uppsala Knivsta)
Eva Christiernin (KS/UBN), punkt 4-10
Jonas Petersson (KS)
Anita Björklund Hammarberg (UBN/OSN)
Torkel Kjösnes (IFN), punkt 4-10
Camilla Westerborn (ÄLN)
Kjell Haglund (PBN)

Övriga deltagare

Michael Jestin, ombudsman Funktionsrätt Uppsala kommun
Jeanette Nordin, brukarombud, kommunledningskontoret
Nina Klinge-Nygård, utvecklingsledare, kommunledningskontoret
Emma Lillskogen, enhetschef, kommunledningskontoret
Rosalind Göthberg, nämndsekreterare, kommunledningskontoret
Heléne Stenlund, äldreombudsman, vård- och omsorgsförvaltningen
Lenita Granlund förvaltningsdirektör, vård- och omsorgsförvaltningen
Sofia Albért, beredskapssamordnare, kommunledningskontoret
Haore Sulaiman, beredskapssamordnare, vård- och omsorgsförvaltningen
Maria Ahrgren, kvalitets- och planeringschef, kommunledningskontoret

Föredragningslista

1. Mötet öppnas

Ordförande Tobias Smedberg (V) öppnar mötet.

Samtliga mötesdeltagare presenterar sig.

2. Val av justerare

Funktionsrättsrådet utser Gunilla Ekholm att tillsammans med ordföranden justera dagens minnesanteckningar.

3. Fastställande av föredragningslista

Funktionsrättsrådet fastställer den utsända föredragningslistan.

4. Tema: Krisberedskap och civilt försvar

4.1 Uppsala kommuns arbete med krisberedskap och civilt försvar

Sofia Albért, beredskapssamordnare, kommunledningskontoret berättar om Uppsala kommuns arbete med krisberedskap och civilt försvar.

Beredskapsarbetet i Uppsala kommun utgår ifrån fem principer:

- **Ansvar:** Den aktör som ansvarar för en uppgift i normala fall har ansvaret även under en störning
- **Närhet:** En störning ska så långt möjligt hanteras av närmast ansvarig
- **Likhet:** Ordinarie lednings- och organisationsstrukturer gäller så långt det är möjligt
- **Handling:** Aktörer ska agera proaktivt och vidta nödvändiga åtgärder även i osäkra situationer med brist på information
- **Samverkan:** Berörda aktörer ska samverka för att säkerställa god samordning och effektivt resursutnyttjande

Kris och krig slår olika mot olika grupper i befolkningen. Dessutom kan beslut som fattas under en kris påverka kommunmedlemmar på olika sätt beroende på faktorer som kön, ålder och funktionsvariationer. Det är viktigt att ha med sig funktionsrättsperspektivet i beredskapsarbetet för att säkerställa att ingen lämnas utanför och att alla grupper aktivt kan delta i arbetet. Utan funktionsrättsperspektivet riskerar kommunens insatser att riktas fel och missa delar av befolkningen, vilket gör personer med funktionsnedsättningar extra utsatta.

Haore Sulaiman, beredskapssamordnare, avdelning myndighet, vård- och omsorgsförvaltningen, berättar om hur kommunens medborgare når vård- och omsorgsförvaltningen vid kris och krig.

Vård- och omsorgsförvaltningen kan idag fortsätta sitt arbete vid kriser och har fastställda rutiner och arbetssätt för att kunna arbeta utanför de vanliga systemen. Det pågår ett systematiskt arbete med krisberedskap på förvaltningen med introduktion för samtliga medarbetare, övningar inom alla enheter och krisledningsövningar för förvaltningsledningen.

Skulle en kris inträffa fortsätter förvaltningen med sina vanliga arbetssätt så långt det är möjligt. Fattade beslut, lagstiftning och bedömningar fortsätter gälla. De vanliga kontaktsätten går fortfarande att använda. Vid en kris kan det även finnas personal från vård- och omsorgsförvaltningen som kan ta emot invånare i stadshuset och vid etablerade trygghetspunkter.

Avdelningen för Funktionsstöd deltog inte på mötet men skickade in följande information till minnesanteckningarna:

Inom Avdelningen för Funktionsstöd arbetar vi just nu med ett informationsmaterial (med bildstöd) om "kris och beredskap i hemmet". Informationen ska vara tillgänglig, enkel och tydlig för olika kriser som kan uppkomma i vardagen. Ett exempel kan vara brand, elavbrott, avstängt vatten. Materialet vänder sig till både personer som har en boendeinsats som de som bor i egen lägenhet.

Vi kommer förse brukarna med information (den som vi nämnt just) men även den enklare versionen som finns på MSB:s hemsida.

Vår målgrupp inom Funktionsstöd är bred, vilket gör att vi måste bredda och nå ut till alla brukare på olika sätt.

4.2 Funktionsrätt Uppsala kommun om krisberedskap

Michael Jestin lyfter några av de brister Funktionsrätt ser i arbetet med krisberedskap:

- Skyddsrum är ofta otillgängliga för personer med olika former av funktionsnedsättningar, till exempel de som inte kan gå i trappor och de med olika typer av allergier
- Vem ansvarar för att de som inte bor på särskilda boenden får den hjälp de behöver, att hjälpmedel fungerar osv.?
- Det måste ställas krav på privata aktörer vid upphandling av till exempel särskild kollektivtrafik och vård- och omsorgsboenden
- Det offentliga måste kunna täcka upp för anhöriga när de inte har möjlighet att hjälpa till
- Kommunikation och information måste finnas på plats och vara tillgänglig för alla

Funktionsrätt Sverige har avstyrkt betänkandet av SOU 2024:65, *Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig*. Några av Funktionsrätts synpunkter handlade om att det inte fanns någon koppling till funktionsrättskonventionen, att betänkandet förlitade sig för mycket på hjälp från yngre och civilsamhället och att det inte är möjligt för alla att bunkra mat och medicin på grund av regelverk eller inkomster.

4.3 Fika och workshopar

Funktionsrättsrådet delar in sig i grupper för att diskutera trygghetspunkter. Frågorna handlar om vad som behövs för att trygghetspunkterna ska vara tillgängliga och att ta fram olika scenarion som kommunen kan öva på att hantera och lösa.

4.4 Uppsamling och diskussion

Funktionsrättsrådet återsamlas och redovisar gruppdiskussionerna. Några punkter som lyfts är:

- Det är viktigt med tydlig information om var trygghetspunkterna finns. Det får inte vara för långt att ta sig till en trygghetspunkt
- Trygghetspunkterna behöver vara utformade så att de är tillgängliga för alla. Det kan till exempel handla om att det ska finnas hörslinga, sittplatser, möjlighet att ligga ner, flera toaletter och separata rum som kan användas av personer med allergier, ångestproblematik, infektionskänslighet eller autism
- Toaletter och sanitet behöver fungera, även för personer med stomipåse eller blöjor
- Information och checklistor behöver finnas på lättläst, teckenspråk, punktskrift och bildstöd
- Trygghetspunkterna behöver vara bemannade med personal som har kompetens att bemöta människor med olika former av funktionsnedsättningar
- Trygghetspunkterna behöver samordnas med regionen
- Det är extra viktigt med övningar för personer som har svårt att ta till sig information. Övningarna kan till exempel göras tillsammans med föreningar, boendestöd och med personal på trygghetspunkterna. Några scenarion som kan vara bra att öva utifrån är:
 - Vad händer med hjälpmedel som är beroende av el om elen slås ut? Går det att ladda hjälpmedel på trygghetspunkterna?
 - Hur hanteras personer med hög infektionskänslighet? Finns det beredskap för att ta emot personer i separata rum och se till att de bara träffar ett begränsat antal personer (som i sin tur inte träffar andra personer)
 - Vad ska personer med allvarliga sjukdomar som har slut på medicin och inte själva kan hämta mer göra?

5. Mål och budget 2026

Maria Ahrgren berättar om Uppsala kommuns Mål och budget 2026 som beslutades av kommunfullmäktige den 3 november.

Budgeten innehåller fyra fokusmål:

- Ekonomin: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden
- Jobben: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb
- Klimatet: Uppsala ska leda klimatomställningen
- Tryggheten: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Nu håller nämnderna på att ta fram sina verksamhetsplaner och budgetar, utifrån förutsättningarna de fått från kommunfullmäktige.

6. Rapport från brukarombud

Jeanette Nordin rapporterar från sitt arbete:

- Under hösten intervjuar brukarombudet individer som har eller har haft insatsen boendestöd inom socialpsykiatri. Besök sker även på alla träffpunkter där besökare erbjuds dela med sig av sina erfarenheter av boendestöd. Underlaget kommer användas i årsrapporten för 2025
- Brukarombudet har tagit initiativ till en samverkansuppsats med Uppsala universitet och institutionen för socialt arbete. Uppsatsens ämnesförslag är att följa upp brukarombudsrollen i Uppsala kommun. Förslagsvis kan studenterna

använda brukarombudets årsrapporter, dokumentation och intervjua personer som haft med rollen att göra sedan den tillsattes 2017.

- Brukarombudet ingår nu i ett stadsnätverk för tjänstepersoner som har centrala roller i fyra kommuner i frågor om funktionshinder. I nätverken ingår funktionshinderombudsmän från Göteborg och Stockholm och funktionsstöds- och tillgänglighetssamordnare från Malmö.
- Uppsala kommun ansökte om att bli modellkommun för att utveckla funktionshinderspolitiken med stöd av Myndigheten för delaktighet. Uppsala kom inte med men det är positivt att så många som 89 kommuner ansökte och ansökan kommer öppnas upp för en ny period 2029.

7. Rapport från Funktionsrätt Uppsala kommun

Michael Jestin rapporterar om aktuella frågor inom Funktionsrätt Uppsala kommun:

- Funktionsrätt arbetar mycket med anhöringskap och har identifierat två grupper där det finns särskilt mycket att göra – personer med utländsk bakgrund och barn som är anhöriga
- Olika former av digitala lösningar, till exempel obemannade spärrar vid olika entréer, är inte alltid tillgängliga vilket stänger ute personer från delar av samhället
- RBU anordnar en manifestation om LSS den 17 november, kl. 13.00, efter flera uppmärksammade fall där personer inte har fått det stöd de behöver
- Sedan den 1 juli gäller nya byggregler som inte har lika detaljerade bestämmelser angående tillgänglighet som de tidigare. Mycket läggs i stället över på byggherren, vilket riskerar att leda till försämrad tillgänglighet i nya byggnader
- Socialstyrelsens förordning för delegation i vård och omsorg upphör att gälla, vilket innebär att det blir upp till varje verksamhetschef att avgöra hur delegeringen inom verksamheten ska gå till utan några tydliga direktiv. Det ställer väldigt höga krav på att cheferna har koll på hur personalens kompetens ser ut.

8. Rapport från kommunstyrelse och nämnder

Skolfastigheter AB

Skolfastigheter har fått ett nytt uppdrag i att också bygga samhällsfastigheter, till exempel LSS-bostäder.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har fattat beslut om att tillåta undantag från gränsen om max 20 timmars arbete i kombination med jour för personliga assistenter och boendeassistenter. Beslutet gör det möjligt att begränsa antalet medarbetare som ger stöd till en person med LSS-insatser och underlättar när medarbetare följer med brukare på resor.

Det finns en ny riktlinje om bidrag till aktörer inom civilsamhället och det fria kulturlivet.

Kommunfullmäktige har beslutat om indelning av valdistrikt till valet 2026. Den nya indelningen kan innebära att vissa får gå och rösta i en annan vallokal än tidigare.

Utbildningsnämnden

Det pågår ett arbete kring hur man ska ta hand om elever som är i behov av mindre undervisningsgrupper tillsammans med vårdnadshavare till elever från nedlagda friskolan Kajan. Nämnden har fått extra resurser för det ändamålet i Mål och budget 2026.

Nämnden arbetar för att utbudet av gymnasielinjer för elever med NPF-diagnoser ska bli större.

Lokalförsörjningsarbetet måste anpassas till att det dels föds färre barn, dels byggs mycket i vissa områden. Det betyder att vissa förskolor läggs ner medan det i vissa områden ändå byggs nya.

Äldrenämnden

Äldrenämnden arbetar fortfarande mycket med trygghetsfrågor. Ett projekt som pågår inom hemtjänsten är att alla som vill ska kunna få en Ipad som visar vilken personal det är som kommer hem till dem. Nämnden satsar också mycket på språkkunskaper hos personalen.

Omsorgsnämnden

Omsorgsnämnden har fattat beslut om ett IOP (idéburet offentligt partnerskap) med FUB-gården Tallkrogen, samtidigt som man tittar på möjliga andra lösningar framåt för att säkerställa långsiktiga planeringsförutsättningar och finansiering. Nämnden har även satt i gång ett arbete för att eventuellt kunna teckna ett IOP med Funktionsrätt Uppsala kommun för att Funktionsrätt bättre ska kunna stötta kommunen.

Nämnden har beslutat att avskaffa valfrihetssystemet för ledsagning enligt lagen om valfrihetssystem. I stället organiserar kommunen ledsagarservice och ledsagning inom egen regi och har erbjudit de ledsagare som tidigare arbetade hos den externa utföraren möjlighet att gå över till kommunen.

Idrotts- och fritidsnämnden

Det har framkommit synpunkter på att trots att det finns många aktiviteter för barn med NPF-diagnoser når inte den informationen fram till alla som berörs. Frågan har diskuterats i nämnden och förvaltningen ska arbeta vidare med den.

Plan- och byggnadsnämnden

Byggandet påverkas fortfarande av den rådande lågkonjunkturen, många projekt står still och de bostäder som byggs är dyra.

På sitt nästa sammanträde ska nämnden få en genomgång av de nya byggregler som trädde i kraft i juli och de som kommer i december

9. Sammanträdestider 2026

Funktionsrättsrådets sammanträdestider 2026:

- Fredag 13 mars, 9–12
- Torsdag 28 maj, 9–12
- Fredag 2 oktober, 9–12

- Fredag 4 december, 9–12

10. Övriga frågor

Länsstyrelsen har utsett Funktionsrätt Uppsala kommuns ombudsman Michael Jestin till vardagshjälte i Uppsala kommun.

Den 3 december, kl. 11-17 kommer Internationella funktionsrättsdagen att uppmärksammas i stadshuset. Funktionsrätt Uppsala kommun medverkar tillsammans med föreningarna FUB (föreningen för barn och unga med intellektuell funktionsnedsättning), ULDF (Uppsala läns dövas förening), SRF (Synskadades riksförbund Uppsala-Knivsta) och Dyslexiförbundet.

Funktionsrätt Uppsala kommun kommer även i år att hålla en vinterväghållningsutbildning för snöröjare.